

Johannes 15:1-27

Gebruik de 5 stappen methode voor bijbelstudie (of gebruik de vragen die onder aan de tekst staan).

Inhoud van deze les (Betacursus 15)

Blijf in Jezus Christus (vers 4, 15:1-8).....	1
Blijf in de liefde van Jezus Christus (vers 9, 15:9-17)	4
Blijf getuigen van Jezus Christus (15:18-27).....	6

Overzicht

In Johannes hoofdstuk 15 spoort Jezus de discipelen aan *discipelen* te zijn. De kenmerken van een discipel zijn: voortdurend in hem blijven, zijn woord voortdurend in hen laten blijven, bidden, veel vrucht dragen, elkaar lief hebben, zijn geboden gehoorzamen en zijn getuigen in de wereld zijn.

Uitleg:

De allegorie van de wijnstok en de ranken

a. De aanleiding

- i. Vruchtbaarheid. Kort voor het verhoor en kruisiging van Jezus waarschuwde Jezus zijn discipelen niet te worden als Judas die hem verraadde, maar om te volharden in het geloof en te volharden in het dragen van goede vruchten! Vruchtbaarheid werd in Israël dikwijls voorgesteld door een wijnstok (Psalm 80:9-16; 128:3; Jesaja 5:1-7; Jeremia 2:21; Ezechiël 17:1-10; Joël 2:22; Zacharia 8:12; Maleachi 3:11).
- ii. Werkelijkheid. Tijdens deze laatste maaltijd heeft Jezus het Avondmaal voor christenen ingesteld. Tijdens de instelling van het Avondmaal in Matteüs 26:26-30, Marcus 14:22-26 en Lucas 22:14-20 sprak Jezus duidelijk over 'de vrucht van de wijnstok'. Het is dus mogelijk dat Jezus onderricht over de wijnstok en de ranken gaf in aansluiting op het Avondmaal. De discipelen moesten dóór de symbolen van 'brood' en 'wijn' in het Avondmaal heen kijken en *de werkelijkheid* achter deze symbolen zien, namelijk Jezus Christus zelf.

b. De regels voor uitleg van een allegorie (Vgl. Johannes 10.)

Belangrijk is dat er maar één centrale les is: gelovigen zullen alleen vrucht dragen wanneer zij in Christus blijven. Er zijn twee soorten van mensen:

- i. Ranken die vrucht dragen (15:2b,5,8). Ze zijn ranken die gesnoeid (bijgeknipt) worden (15:2b) en rein zijn (15:3). Deze ranken vertegenwoordigen mensen die in een nauwe en vertrouwelijke relatie met Christus staan, doordat zij het woord aangenomen hebben en daardoor gereinigd zijn (15:3; vgl. 1:12). Zij dragen veel vrucht (15:5).
- ii. Ranken die geen vrucht dragen (15:2a,6). Ze zijn ranken die weggesneden zijn om als verdorde takken verbrand te worden (15:2a,6). Deze ranken vertegenwoordigen mensen die helemaal niet in een persoonlijke relatie met Christus staan, doordat zij het evangelie verworpen hebben (vgl. 1:11). Zij hebben nooit vrucht gedragen (15:2a). Hun relatie tot de wijnstok (Christus) hoeft niet 'wedergeboorte' of 'verlossing' te betekenen, want 'niet allen in het verbondsvolk hebben deel aan het verbond' (Hosea 1:9; Johannes 6:70-71; Romeinen 2:28-29; 9:6; 1 Korintiërs 10:1-11). Op geen enkele wijze suggereert 15:2 of 15:6 dat wedergeboren christenen van het geloof kunnen afvallen en verloren kunnen gaan. Mensen die dat wel beweren, komen in tegenspraak met wat Jezus zegt (5:24; 6:37; 10:28; 17:2-3,12); met wat Paulus zegt (Romeinen 8:29-30; Efeziërs 1:4-6; Filippenzen 1:6; 2 Timoteüs 1:9-10); en met wat Petrus zegt (1 Petrus 1:2). Wie gelooft dat een mens zichzelf kan los scheuren van de macht van God onttroont God (10:28-30).

Blijf in Jezus Christus (vers 4, 15:1-8)

De enige ware wijnstok

***15:1.** Ik ben de ware wijnstok. Dit is de zevende 'Ik ben' uitspraak van Jezus.

- i. Al zijn er vele andere godsdienstige leiders (wijnstokken) met volgelingen (ranken) in de geschiedenis en in de wereld, er is maar één ware, echte, werkelijke Verlosser, namelijk Jezus Christus (vgl. 14:6; Handelingen 4:12; 1 Timoteüs 2:5).

- ii. Omdat de ranken hun eenheid, hun leven en hun vermogen om vrucht te dragen alleen in de wijnstok kunnen vinden, vinden wedergeboren christenen hun eenheid, leven en vermogen om geestelijke vrucht te dragen alleen in Jezus Christus en dat wel in een echte innerlijke verbondenheid met Jezus Christus (als de vrucht-dragende ranken) en niet in een uiterlijke schijn-verbondenheid (als de verdorde ranken)! en mijn Vader is de wijnbouwer. Jezus spreekt hier over 'zijn Vader' en niet 'onze Vader'. God de Vader (de eerste persoon van de Drie-eenheid) is verantwoordelijk voor de zorg van de ranken (vgl. 6:44-45,37).

Het gaat om het dragen van vrucht

***15:2.** Iedere rank aan mij die geen vrucht draagt snijdt hij weg (verwijdert hij), en iedere rank die wel vrucht draagt snoeit hij bij (reinigt, schoont, snoeit hij), opdat hij meer vruchten draagt.

- i. Een wijnbouwer snoeit ranken die geen vruchten dragen weg. Zo verwerpt God mensen die geen geestelijke vrucht dragen.
- ii. De aard van de 'vruchten' zijn de volgende:
- Vruchten zijn mensen die tot bekering en geloof in Jezus Christus komen (4:36-37; 12:24; Kolossenzen 1:5-6).
 - Vruchten zijn volwassen gelovigen (discipelen) die volharden om christen te blijven (Johannes 15:16).
 - Vruchten zijn de goede werken die bij bekeerde gelovigen passen (Matteüs 5:16; Lucas 3:8-14; Romeinen 7:4).
 - Vruchten zijn geestelijke karaktertrekken als liefde, blijdschap, vrede (Galaten 5:22-23).
 - Goede vruchten komen alleen voort uit goede bomen (wedergeboren christenen) (Matteüs 7:16-20; 12:33).
 - Goede vruchten komen alleen voort uit het Woord (de bijbel), in steeds groter hoeveelheden (Matteüs 13:8,23).
 - Goede vruchten als wijsheid zuiverheid, vredelievendheid, mildheid, meegaandheid, ontferming, onpartijdigheid, oprechtheid, vrede en gerechtigheid komen alleen van boven, van God (Jakobus 3:17-18).

Vruchten zijn derhalve motieven, houdingen, verlangens, geestelijke deugden, woorden en daden die alle voortkomen uit geloof in Christus. De daden zijn onder andere mensen tot geloof brengen, mensen tot volwassenheid brengen en mensen helpen bij hun groei in christelijk karakter.

- iii. Ranken die goede vruchten dragen worden verzorgd, zodat zij nog meer vruchten kunnen dragen. Ranken die dertigvoudig vrucht hebben gedragen, zouden ook zestig- en honderdvoudig vrucht kunnen dragen.

***15:3.** Jullie zijn al rein door het woord dat ik tot jullie gesproken heb (en dat spreken werkt door in jullie leven met blijvend effect). Het werkwoord 'spreken' staat in de voltooid tegenwoordige tijd. Door geloof (3:16; Handelingen 10:43; Romeinen 3:22) in het woord van Jezus (3:34; 5:47; 12:48; Handelingen 2:41) zijn de elf discipelen van Jezus rein geworden (13:10), d.w.z. ze zijn gerechtvaardigd (Romeinen 5:1). God de Vader heeft hen volkomen rechtvaardig verklaard en beschouwt en behandelt hen van nu af aan als volkomen rechtvaardig (ze zijn vergeven). Dat is hun positie in Christus (vgl. 1 Korintiërs 1:30).

Het gaat om de verantwoordelijkheid om te geloven en te gehoorzamen

***15:4.** Blijf in mij en ik in jullie. Een rank die niet aan de wijnstok blijft, kan uit zichzelf geen vrucht dragen. Zo kunnen jullie geen vrucht dragen als jullie niet in mij blijven.

- i. Taak van God. Een rank aan de wijnstok worden (wedergeboren worden, tot bekering en geloof komen) is altijd in de eerste plaats een genadig werk van God (3:3-8)! God heeft ons eerst liefgehad (1 Johannes 4:17). Dat is Gods verantwoordelijkheid.
- ii. Geloof. Een rank aan de wijnstok worden is in de tweede plaats een verantwoordelijkheid van de mens: hij moet het verkondigde woord in geloof aannemen (1:11-12; 3:18a,36a; Hebrëeën 4:2a,3a).
- iii. Ongeloof. Een verdorde rank heeft nooit vrucht gedragen omdat het nooit aan de wijnstok verbonden was! Het heeft nooit vrucht gedragen en kan uit zichzelf nooit vrucht dragen. Deze mens heeft het verkondigde woord nooit aangenomen. Hij heeft nooit echt geloofd (3:18b,36b; Hebrëeën 4:2b,3b).
- iv. Belofte van God. Jezus belooft dat een levende (wedergeboren) rank aan de wijnstok nooit verloren kan of zal gaan (5:24; 10:28; 17:12; Filippenzen 1:6; vgl. Matteüs 24:24). Dat is Gods verantwoordelijkheid.
- v. Gehoorzaamheid. Een rank aan de wijnstok blijven is altijd de verantwoordelijkheid van de gelovige (15:4). Zijn verantwoordelijkheid is om voortdurend en volhardend te geloven (3:16, het woord 'geloven' staat in de onvoltooid tegenwoordige tijd; Kolossenzen 1:23; Hebrëeën 3:14). Zijn verantwoordelijkheid is om aan boord te blijven (Handelingen 27:22,31). Zijn verantwoordelijkheid is om te luisteren en te volgen (10:27). Zonder inspanning is er geen verlossing. "Blijf u inspannen voor uw redding, en doe dat in diep ontzag voor God, want het is God die zowel het willen als het handelen bij u teweegbrengt" (Filippenzen 2:12-13). Wie de geboden van Jezus Christus gehoorzaamt, zal geloofszekerheid ervaren (14:21,23)!
- vi. Ongehoorzaamheid. Maar Jezus waarschuwt ook dat een mens nooit geloofszekerheid kan of zal ervaren zonder groei en gehoorzaamheid. Zonder groei naar geestelijke volwassenheid, zonder opbouw van het Lichaam van Christus en zonder toerusting voor een taak in zijn dienst blijft een mens stuurloos ronddobberen (Efeziërs 4:12-16).

De gevolgen voor ware gelovigen

***15:5.** Ik ben de wijnstok en jullie zijn de ranken. De ware gelovigen zijn de ware ranken aan de wijnstok!

Hij die voortdurend in mij blijft met mij (blijvend) in hem, hij is degene die veel vrucht draagt, want zonder mij kunnen jullie voortdurend niets doen. Het gaat in deze allegorie niet in de eerste plaats om wel of niet vrucht dragen, maar om ‘meer vruchten dragen’ (15:2) en om ‘veel vruchten dragen’ (15:5)! Het gaat over de vitaliteit en vruchtbaarheid van deze wijnstok, Jezus Christus! Mensen die zonder meer vrucht willen dragen en veel vruchten willen dragen moeten levend met Jezus Christus verbonden zijn! Het geheim van vrucht dragen en veel vrucht dragen ligt niet in de ranken, maar in de wijnstok! Ranken die aan deze wijnstok verbonden zijn zullen delen in zijn vitaliteit en vruchtbaarheid!

Mensen die niet levend verbonden zijn met deze wijnstok, Jezus Christus, kunnen nooit vrucht dragen en zullen nooit vrucht dragen; d.w.z. kunnen en zullen nooit iets doen dat de God van de bijbel behaagt en dat eeuwigheids-waarde heeft! Dat geldt niet alleen voor terroristen, immorele en corrupte mensen, maar dat geldt ook voor wetenschappers, filosofen en schrijvers die volgens wereldse maatstaven ‘goede’ dingen produceren. ‘Alles wat niet uit geloof (het geloof in Jezus Christus) voortkomt, is zondig (mist volkomen Gods bedoeling) (Romeinen 14:23; vgl. Psalm 127:1-2; Kolossenzen 3:17,23).

De gevolgen voor ongelovigen

***15:6.** Als iemand niet in mij blijft, wordt hij weggegooid als een rank (als alleen maar een rank zonder wijnstok) en hij is verdord (als een rank die al uitgedroogd is); zulke ranken worden met anderen verzameld, in het vuur gegooid en verbrand. Let op de gevolgen voor iemand die het licht verwerpt:

- i. Zijn positie in Gods ogen. Hij staat al veroordeeld (3:18). Hij wordt als alleen maar een rank zonder wijnstok weggegooid (6:37).
- ii. Zijn toestand. Hij is al verdord of uitgedroogd. Het werkwoord staat in de aoristus passief dat een feit aanduidt. Zulke mensen “zijn een schandvlek op uw liefdemaaltijden: (...) ze zorgen alleen voor zichzelf. Wolken zonder water zijn het, voortgejaagd door de wind, bomen die zelfs in het late najaar geen vrucht dragen, (...) ontworteld, wilde golven op de zee die hun eigen schande opschuimen, dwaalsterren die voor eeuwig de diepste duisternis wacht” (Judas 1:12-13; vgl. Jesaja 40:24; Marcus 4:6; 11:21; Matteüs 27:3-5).
- iii. De groep waartoe hij behoort bij het eindoordeel. Hij wordt met anderen verzameld. “Laat beide samen opgroeien tot aan de oogst, dan zal ik, wanneer het oogsttijd is, tegen de maaiers zeggen: ‘Wied eerst het onkruid, bind het in bundels bij elkaar en verbrand het’” (Matteüs 13:30); 41; Openbaring 14:18).
- iv. Zijn veroordeling bij het eindoordeel. Hij wordt in het vuur gegooid. “De mensenzoon zal zijn engelen erop uitsturen, en ze zullen uit zijn koninkrijk allen die anderen ten val hebben gebracht en de wetten hebben verkracht bijeenbrengen en hen in de vuuroven werpen” (Matteüs 13:41-42; 7:19; 13:50; Openbaring 20:15; 21:8).
- v. Zijn straf bij het eindoordeel. Hij wordt verbrand. “Jullie zijn vervloekt, verdwijnt uit mijn ogen naar het eeuwige vuur dat bestemd is voor de duivel en zijn engelen” (Matteüs 25:41). “Hun staat een eeuwige bestraffing te wachten” (Matteüs 25:46). “Gaan naar het onblusbare vuur” (Marcus 9:43). “Daar zullen ze dag en nacht worden gepijnigd, tot in eeuwigheid” (Openbaring 20:10).

Jezus is het ware licht dat ieder mens verlicht (1:9). Dit betekent niet dat ieder mens verlost wordt, maar wel dat ieder mens een bepaalde kennis van het bestaan van God en van het wezen van God heeft (Romeinen 1:19-20; 2:15). En meer specifiek dat ieder mens die het evangelie hoort in mindere of meerdere mate inzicht in Gods plan van verlossing heeft. Niemand kan later zichzelf verontschuldigen (Romeinen 3:19-20). Ondanks dat verkiezen vele mensen toch de duisternis (1:5,10-11). Er is een ‘verlichting’ dat niet noodzakelijkerwijs tot verlossing leidt (Hebreeën 6:4-6). Verlichting dat uiteindelijk leidt tot het aannemen van het Licht is puur genade! Het Johannes evangelie leert geen universele verlossing (1:9), geen algemene verzoening (vgl. 1:29) en geen terugval van wedergeboren gelovigen (15:6).

Het Johannes evangelie legt ook nadruk op de verantwoordelijkheid van elk mens met betrekking tot het licht dat hij ontvangen heeft. Ieder mens die in nauwe aanraking met Jezus Christus en het evangelie gebracht is heeft de persoonlijke verantwoordelijkheid om dat licht aan te nemen (1:12). Maar als hij het licht verwerpt en het blijft verwerpen, dan verhardt hij zichzelf tegen Christus en zijn woorden en wordt uiteindelijk verhard. Dan komt er een tijd in zijn leven dat hij de woorden van Christus niet meer wil horen, maar ook niet meer kan horen. “De Geest van God zal niet voor eeuwig blijven twisten met de mens” (Genesis 6:3, SV en NIV). Zo iemand wordt bij het eindoordeel in het onblusbare vuur geworpen.

De belofte aan ware gelovigen

***15:7.** Als jullie in mij blijven en mijn (gesproken) woorden in jullie blijven, vraag wat jullie maar willen en het zal voor jullie gebeuren. Let op de voorwaarden voor gebedsverhooring:

- i. De persoon moet een ware gelovige zijn. Hij moet in Jezus blijven. God luistert niet naar de schijnheilige godsdienstige gebeden van mensen die geen persoonlijke relatie met de God van de bijbel hebben (Jesaja 1:

- 3-4,13-15). Wie in een persoonlijke relatie met God de Vader door Jezus Christus staat, wordt aangespoord te vragen, te zoeken en te kloppen (Matteüs 7:7-11).
- ii. De woorden van Jezus moeten in de gelovige blijven. In Johannes 8:31 *blijft een gelovige in de woorden van Jezus* door ze te horen, te lezen, te bestuderen, te mediteren, van buiten te leren, te doen en door te geven aan andere mensen. Maar in Johannes 15:7 *blijven de woorden van Jezus in een gelovige* wanneer ze de gelovige beïnvloeden, transformeren en vruchtbaar maken. De Joodse godsdienstige leiders en voormalige discipelen van Jezus hadden al de gesproken woorden van Jezus verworpen (5:18,38; 6:60,66; 12:37-43). Zij kunnen geen antwoorden op hun gebeden verwachten.
 - iii. De gelovige moet bidden. Het werkwoord ‘vragen’ is een *bevel* en staat in de aoristus tijd. Wie niet vraagt, krijgt niets (Jakobus 4:2). Bidden kost tijd en inspanning. Bidden vereist zoeken naar de waarheid in de bijbel en volhardend aankloppen (Matteüs 7:7).
 - iv. Wat de gelovige maar wil, zal gebeuren – mits het in overeenstemming is met Gods wil (Lucas 22:42; 1 Johannes 5:14-15). Wanneer de gelovige wil dat Gods wil geschiedt (Matteüs 6:10), zal Gods wil altijd gebeuren! Soms is wat gebeurt precies wat de gelovige gebeden heeft. Soms gebeurt er iets heel anders, maar dan moet de gelovige blijven geloven dat juist dát Gods volmaakte wil is! Soms gebeurt er niet onmiddellijk iets. Dan moet de gelovige beseffen dat God zijn gebeden gebruikt om hem te trainen in volharding (Lucas 11:5-13).

Het hoogste doel voor gelovigen

***15:8.** Mijn Vader wordt verheerlijkt doordat jullie voortdurend veel vrucht dragen en mijn discipelen zijn geworden. Het werkwoord ‘vrucht dragen’ staat in de aanvoegende wijs en onvoltooid tegenwoordige tijd. Het werkwoord ‘discipelen worden’ staat in de aanvoegende wijs en aoristus tijd. In Jesaja 43:7 zegt God dat hij de mensen geschapen heeft tot zijn eer. In Kolossenzen 1:16 zegt Paulus dat alle dingen tot Jezus Christus geschapen zijn. De discipelen leven tot eer van God wanneer zij veel vrucht dragen en discipelen (volgelingen) van Jezus Christus zijn. Het hoogste doel voor gelovigen is ‘Soli Deo gloria’ (aan God alleen de eer)! De eer of heerlijkheid van God bestaat uit zijn goddelijke kenmerken. De kenmerken van God – en vooral zijn werkelijkheid en nabijheid – worden zichtbaar wanneer de gelovigen veel vruchten dragen (voor de ogen van mensen, Matteüs 5:16) en wanneer zij Jezus actief volgen.

Blijf in de liefde van Jezus Christus (vers 9, 15:9-17)

***15:9.** Zoals de Vader mij heeft liefgehad, zo heb ik jullie liefgehad. Blijf in mijn liefde. De liefde van God de Vader voor God de Zoon was er al voordat de wereld gegrondvest werd (17:24). De liefde van God de Vader voor God de Zoon werd indertijd uitgesproken (Matteüs 3:17; 17:5). Jezus zegt dat hij zijn discipelen net zo liefheeft. De liefde van Jezus voor de discipelen is dus ook een werkelijkheid vóór de grondvesting van de wereld (vgl. Efeziërs 1:4). Jezus spreekt zijn liefde voor zijn discipelen uit (15:9). Omdat deze liefde zo bijzonder is, spoort Jezus zijn discipelen aan: “Blijf eens voor altijd in mijn liefde” (vgl. Jeremia 31:3)! Het werkwoord ‘blijven’ is een *bevel* en staat in de aoristus tijd.

***15:10.** Als jullie mijn geboden houden, zullen jullie zeker in mijn liefde blijven, zoals ik de geboden van mijn Vader gehouden heb (en steeds houd en dat heeft een blijvend effect) en voortdurend in zijn liefde blijf. Het tweede werkwoord ‘geboden houden’ staat in de voltooid tegenwoordige tijd. Het tweede werkwoord ‘in de liefde blijven’ staat in de onvoltooid tegenwoordige tijd. Hoe blijven de discipelen in zijn liefde? Door zijn geboden (voorschriften) te houden, zoals Jezus ook de geboden van God de Vader gehouden heeft en dat nog steeds doet.

Let op de liefdescyclus:

- i. De liefde van God (Christus) komt altijd eerst en wekt onze liefde voor hem op (3:16; 1 Johannes 4:19).
- ii. We bewijzen onze liefde door zijn geboden te bewaren (gehoorzaamheid) (14:15).
- iii. Door zijn geboden te bewaren blijven we *heel zeker* in zijn liefde (15:10). Het eerste werkwoord ‘blijven’ staat in de toekomstige tijd en drukt zekerheid uit.

De liefde van God (Christus) gaat aan onze liefde *vooraf*, *vergezelt* onze liefde en *volgt op* onze liefde. In de eerste liefdescyclus scheidt Gods liefde steeds meer liefde in ons hart, zodat wij een volgende liefdescyclus beginnen die omhoog voert.

***15:11.** Deze dingen heb ik tegen jullie gezegd (en de woorden blijven in jullie oren doorklinken want het heeft een blijvend effect) zodat mijn blijdschap voortdurend in jullie zal zijn en jullie blijdschap volkomen zal zijn. Het werkwoord ‘zeggen’ staat in de voltooid tegenwoordige tijd. Het werkwoord ‘zijn’ staat in de onvoltooid tegenwoordige tijd. Wat scheidt echte blijdschap? Wanneer Jezus Christus in de gelovige blijft, wanneer zijn woorden hun leven transformeert, wanneer hun gebeden verhoord worden, wanneer zij God (Christus) blijvend liefhebben door zijn voorschriften te gehoorzamen – dan zullen de discipelen echte blijdschap ervaren! Het is niet het ‘geluk’ (Engels: happiness) van de wereld, maar de ‘blijdschap’ (Engels: joy) van Christus. De blijdschap van Christus is een innerlijke vreugde en vrede die pas volkomen wordt na de uitstorting van de heilige Geest (Romeinen 14:17; Galaten 5:22). Het is een vreugde zelfs te midden van allerlei beproevingen (1 Petrus 1:6), omdat de gelovige de Onzienlijke met zijn geestelijke ogen blijft zien (1 Petrus 1:8; Hebreëen 11:27).

***15:12.** Dit is mijn gebod: dat jullie elkaar voortdurend liefhebben zoals ik jullie liefgehad heb. Vgl. 13:34.

***15:13.** Groter liefde heeft niemand dan dat hij zijn leven aflegt voor zijn vrienden. “Wat liefde is, hebben we geleerd van hem die zijn leven voor ons gegeven heeft. Daarom horen wij ook ons leven te geven voor onze broeders en zusters” (1 Johannes 3:16).

- i. Alleen Jezus Christus gaf zijn leven als een zoenoffer voor zonden. Dit is uniek en onnavolgbaar.
- ii. Maar christenen kunnen zijn voorbeeld van zelf-opofferende liefde navolgen. Dat kunnen zij doen door hun leven en levenstaak in te zetten voor anderen. Dat kan in sommige gevallen leiden tot de dood door uitputting of vervolging.
- iii. ‘De vrienden’ van Jezus zijn mensen die hij tot zijn vrienden gemaakt heeft door hen uit de wereld te kiezen (15:16,19).
- iv. Zij tonen dat zij vrienden van Jezus zijn door te doen wat Jezus zegt (15:14). *Goddelijke uitverkiezing* (15:16,19) en *menselijke verantwoordelijkheid* (15:14) kunnen niet van elkaar gescheiden worden.
- v. Het is voor deze mensen dat Jezus zijn leven aflegt (10:11). Hij legt zijn leven af niet alleen opdat zij erdoor beter zouden worden. Hij legt zijn leven af *in hun plaats!* Eigenlijk hadden zijn vrienden moeten sterven voor hun eigen zonden, maar Jezus nam hun zonden op zijn lichaam aan het kruis (1 Petrus 2:24) en stierf in hun plaats aan het kruis (1 Petrus 3:18). Hij droeg de straf in hun plaats en hij onderging de Godverlatenheid (de hel) in hun plaats! Zo schonk hij zijn gerechtigheid aan hen (2 Korintiërs 5:21).

***15:14.** Jullie zijn voortdurend mijn vrienden wanneer jullie voortdurend doen wat ik zeg. Vgl. 15:10. Gelovigen kunnen alleen geloofs zekerheid ervaren wanneer zij gehoorzaam zijn. Zij kunnen alleen zeker weten dat zij tot de ‘geliefden’ en ‘vrienden’ van Jezus Christus horen, wanneer zij zijn voorschriften uitvoeren.

Deze uitspraak van Jezus is heel bijzonder in het licht van wat er nog diezelfde nacht ging gebeuren: de discipelen gingen hem in de steek laten en hem ontkennen.

***15:15.** Ik noem jullie niet slaven meer, want een slaaf weet niet wat zijn meester doet; ik heb jullie vrienden genoemd (en dat doet ik nu nog met blijvend effect) omdat ik alles wat ik van de Vader heb gehoord, aan jullie bekendgemaakt heb.

- i. De vertrouwelijke relatie. De discipelen worden niet langer ‘slaven’ genoemd (waarschijnlijk naar aanleiding van 13:16), maar ‘vrienden’. Wanneer een meester aan zijn slaven een opdracht geeft dan legt hij niet uit waarom en met welk doel hij de opdracht geeft. Maar vrienden zijn vertrouwelingen en in het onderricht deze avond heeft hij aan hen bekendgemaakt wat hij van zijn hemelse Vader gehoord had. Hij heeft zijn discipelen (nu vrienden) verteld waarom de Vader hem naar de aarde heeft gezonden (3:16), waarom hij zijn leven gaat afleggen (10:11), waarom hij deze aarde gaat verlaten (14:2-3), wat hij doet als hij weer tot hen komt (14:16-18) en hoe mensen gered kunnen worden (3:3-8,36). Wanneer de nadruk geplaatst wordt op de vertrouwelijke relatie tussen Jezus en zijn discipelen, dan gebruikt Jezus het woord ‘vrienden’.
- ii. De gemeenschappelijke taak. Slaven krijgen over het algemeen zware taken opgelegd. De Joodse godsdienstige leiders bundelden al hun godsdienstige voorschriften tot een zware last en legden die op de schouders van hun volgelingen (Matteüs 23:4; Handelingen 15:10). Maar de discipelen van Jezus krijgen alleen het juk van Jezus opgelegd. Dat juk is zacht en die last is licht (Matteüs 11:28-30)! Jezus is niet tevreden met slaafse gehoorzaamheid aan godsdienstige wetten en regels (de vroomheid in andere godsdiensten), maar verlangt ernaar dat zijn discipelen doen wat hij zegt in een geest van liefde en vriendschap!

***15:16.** Jullie hebben niet mij, maar ik heb jullie uitgekozen en opgedragen om voortdurend op weg te gaan en voortdurend vrucht te dragen: (d.w.z) vrucht die volhardend blijft, zodat wat jullie de Vader maar vragen in mijn naam, hij het jullie zal geven.

- i. Uitgekozen vrienden. Vriendschap op de aarde ontstaat doordat vrienden elkaar op voet van gelijkheid uitkiezen, maar vriendschap van Jezus is een relatie waarin hij alleen het initiatief neemt en waar hij alleen zijn vrienden uitkiest. De vrienden zijn uit de wereld uitgekozen om niet langer bij de wereld te horen maar bij Christus (15:19). Hij koos hen uit om heilig te zijn, niet omdat ze al heilig waren (Efeziërs 1:4). De uitverkiezing in 15:16 is niet alleen voor kerkelijke ambten zoals oudsten, maar voor iedere christen!
- ii. Soevereine en onvoorwaardelijke liefde. De basis voor deze vriendschap relatie ligt volstrekt niet in onszelf, maar altijd in Jezus. Van nature zijn wij hulpeloos, schuldig, zondaars en zelfs vijanden (Romeinen 5:6-11). Van nature is Jezus liefde. Zelfs zonder zijn liefde voor ons is zijn essentiële goddelijke wezen liefde (Deuteronomium 7:7-8; Romeinen 5:8; 1 Johannes 1:8,10,19).
- iii. Doelgerichte taak. Jezus koos zijn vrienden uit de wereld zodat zij voortdurend op weg zouden gaan om blijvende vrucht te dragen. Zie de aard van de vruchten in 15:2.
- iv. Verhoorde gebeden. De belofte voor een vertrouwelijke en gehoorzame relatie met Christus is ‘veel vrucht dragen’ (15:5,7-8) en ‘gebedsverhooring’! Een ware discipel bidt dat hij vrucht mag dragen en hij bidt dat deze vruchten volhardend zullen blijven.

***15:17.** Deze dingen gebied ik jullie (te doen), zodat jullie elkaar voortdurend zullen liefhebben. ‘De dingen’ die Jezus in Johannes 15:1-16 aan ons bevolen heeft zijn: levend met Christus verbonden blijven opdat wij veel vrucht dragen, vooral in de levens van anderen (15:5); anderen liefhebben zoals Jezus ons liefheeft (15:12); ons leven afleggen voor anderen (15:13); en op weg gaan om blijvend vrucht in de levens van anderen te dragen (15:16). ‘Die dingen’ kunnen we nooit op eigen kracht doen! Als mensen zijn we onbeminlijk en andere mensen hebben ons niet lief. Wij kunnen andere mensen ook niet liefhebben omdat zij onbeminlijke mensen zijn, tenminste zo beschouwen wij hen dikwijls. Alleen wanneer de liefde van Christus voor ons, hoe onbeminlijk we ook mogen zijn, ons doordrenkt, kunnen wij op onze beurt anderen, hoe onbeminlijk zij ook mogen zijn, liefhebben met de

liefde van Christus! Ons liefde voor de anderen is dan een verlenging van Christus liefde voor ons. Het is zijn liefde die door de heilige Geest in onze harten uitgestort wordt en overvloedig naar de anderen (Romeinen 5:5).

Blijf getuigen van Jezus Christus (15:18-27)

De discipelen worden gehaat omdat ze uit de wereld gekozen zijn en anders leven (15:18-21)

***15:18.** Wanneer de wereld jullie steeds haat, weet dan dat ze me eerder dan jullie gehaat heeft (en nog steeds haat met blijvende effect).

- i. De haat van de wereld voor christenen is niet een veronderstelling, maar een feit! 'De wereld' betekent de verloren mensen als in 3:19, met de additionele gedachte: die het kwade doen en openlijk vijandig zijn tegen God, Christus en de christenen (7:7; 8:23; 12:31; 14:17,30,31; 15:18; 17:9,14-16,25; 1 Johannes 5:19). De wereld is dus het gebied van het kwaad, openlijk vijandig tegen God, Christus en christenen (15:18). In de vroegste tijd werd deze vijandschap vooral zichtbaar bij de Joodse godsdienstige leiders en hun volgelingen, die Christus en zijn discipelen vervolgd (9:22).
- ii. De haat van de wereld tegen Christus was er bijna vanaf het begin van zijn openbare bediening (1:5,10,11; 3:11; 5:16,18,43; 6:66; 7:1,30,32,47-52; 8:40,44,45,48,52,57,59; 9:22; 10:31,33,39; 11:50,57; 12:37-43).

***15:19.** Als jullie uit de wereld zouden zijn (bij de wereld zouden behoren), zou de wereld steeds genegenheid voor haar eigen (bezit) gehad hebben. Maar omdat jullie niet uit de wereld zijn (niet bij de wereld horen) en ik jullie uit de wereld uitgekozen heeft, daarom haat de wereld jullie steeds. Het werkwoord 'genegenheid hebben' staat in de onvoltooid verleden tijd. Het werkwoord 'haten' staat in de onvoltooid tegenwoordige tijd.

- i. Als de discipelen hun geestelijke oorsprong in de wereld zouden hebben en hun innerlijke wezen en karakter als dat van de wereld was, zou de wereld genegenheid voor hen tonen. Soort zoekt soort en heeft zijn eigen soort lief.
- ii. De reden waarom de discipelen niet meer bij de wereld horen ligt niet bij hen, maar bij Jezus die hen in deze wereldgeschiedenis uit de wereld *uitgekozen heeft* (NBG) (vgl. Kolossenzen 1:13). Door Johannes de Doper riep hij hen op om zich te bekeren of hij riep hen zelf hem te volgen. Deze uitverkiezing in de aardse tijd is gebaseerd op de uitverkiezing in de eeuwigheid (Efeziërs 1:4).
- iii. Het gevolg van hun uitverkiezing uit de wereld is dat zij anders gingen denken en anders gingen leven. De grondbetekenis van 'bekeer je' of 'kom tot inkeer' is 'ga anders denken' en 'hervorm je leven' (Marcus 1:15; Handelingen 3:19a).

***15:20.** Denk aan wat ik gezegd heb: een slaaf is niet meer dan zijn meester. Als zij mij vervolgd hebben zullen ze ook jullie vervolgen. Als zij zich aan mijn woord gehouden hebben zullen ze zich ook houden aan jullie (woord). Geen discipel (volgeling) van Jezus moet denken dat hij immuun blijft voor vervolging van de wereld! De wereld heeft Christus vervolgd. Daarom zal de wereld ook christenen vervolgen! De wereld zal in ongunstige en gunstige zin met christenen doen wat de wereld ook met Christus gedaan heeft.

***15:21.** Dit alles zullen ze jullie vanwege mij (mijn naam) aandoen, want ze kennen hem niet die mij gezonden heeft. 'De naam' van Christus vertegenwoordigt Christus zelf zoals hij zich geopenbaard heeft. Nu is hij zelf nog bij hen, maar straks is zijn openbaring in het evangelie of woord bij hen (vgl. Handelingen 4:18). Wanneer christenen het evangelie of woord van God verkondigen, zal de wereld hen haten. Daarom zegt Jezus ook: "Wie zijn leven verliest omwille van mij en het evangelie, zal het behouden" (Marcus 8:35).

De haat van de wereld is zondig en onvergeeflijk (15:22-25)

***15:22.** Als ik niet was gekomen en tegen hen had gesproken, zouden ze geen zonden hebben. Maar nu hebben ze geen excuus voor hun zonde. De Messias, Jezus, was inderdaad gekomen tot Gods oudtestamentische volk en had keer op keer tot hen gesproken (1:5,10,11; 3:1-21; 5:17-47; 6:25-59; 7:16-38; hfst 8 en 10; 12:37-50). Ze hebben het evangelie gehoord en ze hebben het verworpen (vgl. Matteüs 21:33-44; Hebrëeën 4:1-2). Nu hebben ze geen excuus voor hun zonde!

***15:24.** Wie mij haat, haat ook mijn Vader. De Joden maakten voortdurend aanspraak dat de God van het Oude Testament hun 'Vader' was (8:41). Maar tegelijkertijd beschouwden ze Jezus als 'bezeten' (8:48). Ze maakten aanspraak dat ze God liefhadden, maar tegelijkertijd haatten ze Jezus (15:18). Dit onderscheid kunnen vijanden alleen in hun onbekeerde denken of verbeelding maken, want in werkelijkheid is het onmogelijk! Omdat God de Vader en God de Zoon één in wezen zijn (10:30), kunnen mensen hun beiden alleen maar liefhebben of haten, aannemen of verwerpen (vgl. Matteüs 10:40; Lucas 10:16).

***15:25.** Als ik niet bij hen de werken had gedaan wat niemand anders ooit heeft gedaan, zouden ze geen zonden hebben. Maar nu hebben ze (de werken) gezien (en het beeld van die werken blijft voor hun ogen opdoemen met blijvende effect) en toch hebben ze mij en mijn Vader gehaat (en blijven ze haten met desastreuze effect). De werkwoorden 'zien' en 'haten' staan in de voltooid tegenwoordige tijd. Alle wondertekenen van Jezus waren een bewijs dat God de Vader hem gezonden heeft. Bijvoorbeeld, de vermenigvuldiging van broden en vissen bewijzen

dat Jezus Christus het brood is dat leven geeft (6:35; vgl. 9:16,33). De werken van Jezus waren tegelijk de werken van God de Vader (5:17,36; 10:25; 14:9,11).

***15:25.** Maar (dit gebeurde) opdat het woord geschreven in hun wet in vervulling mag gaan: “Zij hebben mij zonder oorzaak (reden) gehaat”. In en door al deze haat van de wereld vervult God zijn eeuwige plan van verlossing. “Ook Christus heeft terwijl hij zelf rechtvaardig (zondeloos, onschuldig) was, geleden voor de zonden van onrechtvaardigen, voor eens en altijd, om u zo bij God e brengen” (1 Petrus 3:18). De haat van mensen moest uitlopen op de kruisiging van Jezus, opdat mensen (zijn mensen, vgl. Matteüs 1:21) gered mogen worden. Gods eeuwige besluit wordt vervuld op een wijze dat de schuld volledig bij de mensen rust en niet bij God.

In Psalm 35:19 (NBG) zegt David: “Dat mijn valse vijanden zich niet over mij verheugen, noch met de ogen knippen (wenken) *wie mij zonder oorzaak haten*”. David had vele gunsten bewezen aan mensen die nu zijn vijanden geworden waren. Hun ziekten en leed werd zijn leed en hun lijden zijn lijden. Hij behandelde hen als zijn broeders. (Psalm 35:13-14). Maar toen hij dreigde te vallen, liepen ze te hoop en sloegen hem onverwachts neer (Psalm 35:15). Volgens Psalm 35 vergeten zijn vijanden al zijn gunsten uit het verleden.

In Psalm 69:5 zegt David: “Talrijker dan de haren op mijn hoofd zijn zij die mij haten zonder reden.” Dit is één van de zes Psalmen (2, 22, 89, 69, 110, 118) die veel in het Nieuwe Testament aangehaald word: ‘dorst lessen met azijn’ (69:22; Matteüs 27:34,48; Marcus 15:36; Lucas 23:36; Johannes 19:28); ‘de hartstocht voor uw huis heeft mij verteerd’ (69:10a; Johannes 2:17); ‘haten zonder reden’ (69:5; Johannes 15:25); ‘laat hun tafel een valstrik worden en het licht uit hun ogen verdwijnen’ (69:23-24; Romeinen 11:9-10); ‘de smaad van wie u smaadt, is op mij neergekomen’ (69:10b; Romeinen 15:3; Hebréeën 11:26); en ‘schrapp hun namen uit het boek van het leven’ (69:29; Openbaring 3:5; 13:8; 16:1; 17:8; 20:12,15 en 21:27)! Volgens Psalm 69 kunnen de vijanden zijn getuigenis en hartstocht voor de zaak van God niet verdragen.

David werd gehaat zonder reden. Jezus werd nog veel meer gehaat zonder reden. Ondanks zijn woorden van genade en zijn werken van liefde werd hij gehaat.

Getuigen is het antwoord van discipelen op de haat van de wereld (15:26-27)

Wat moet de houding van discipelen zijn te midden van de onrechtvaardige haat van de wereld?

***15:26.** Wanneer de Helper komt die ik van de Vader naar jullie zal zenden, de Geest van de waarheid die uit de Vader voortkomt, zal die over mij getuigen.

- i. De Vader zal de Helper zenden (14:26) en de Zoon zal de Helper zenden (15:26). De Vader en de Zoon zijn niet alleen een wezenlijke éénheid (10:30), maar ook een functionele éénheid.
- ii. De Geest komt uit de Vader voort (15:26), maar komt ook uit de Zoon voort (Latijn: filioque; vgl. Handelingen 5:9; Romeinen 8:9-10; 2 Korintiërs 3:17; Galaten 4:6; Filippenzen 1:19; 1 Petrus 1:11). Als Jezus zegt dat de Geest ‘uit de Vader voortkomt’, dan zegt hij dat in de staat van zijn vernedering, als mens.
- iii. De heilige Geest zal nooit iets anders dan de waarheid verkondigen. De toets van alle waarheid is Christus (14:6) en de bijbel (17:17). Wanneer de Geest subjectief in de geest van christenen spreekt zal dat nooit in strijd met Christus en de bijbel kunnen zijn.
- iv. De missie van de heilige Geest is om Jezus Christus te vertegenwoordigen bij zijn mensen op aarde. Hij is de andere wijze waarop Jezus tot zijn mensen terugkomt (14:16). Hij herinnert de discipelen aan wat Christus op aarde zei en hij leert hen alles wat nodig is om de nieuwtestamentische openbaring te voltooien (14:26). Hij spreekt niet namens zichzelf, maar spreekt de woorden van Christus (16:13,15; vgl. 1 Petrus 1:10-12). Hij verheerlijkt Christus (16:14). Hij getuigt over Christus (15:26). En de heilige Geest gebruikt de discipelen (volgelingen) van Jezus als zijn instrumenten om te getuigen!

***15:27.** Ook jullie moeten voortdurend getuigen, omdat jullie vanaf het begin bij mij geweest zijn. Het werkwoord ‘getuigen’ kan de aanvoegende wijs of de gebiedende wijs zijn en staat in de onvoltooid tegenwoordige tijd. De discipelen zijn de officiële ooggetuigen en oorgetuigen van Jezus omdat zij vanaf het begin van zijn openbare optreden bij hem geweest waren. In de vijandige wereld getuigt de Geest en moeten de volgelingen van Christus ook getuigen.

Vragen

1. Bespreek eerst de vragen van de kringleden.
2. Wat is de boodschap van de allegorie van de wijnstok en de ranken? (15:1-8)
3. Wat is de aard van de ‘vruchten’ die christenen moeten dragen?
4. Hoe blijven christenen in de liefde van Christus? (15:9-17)
5. Waarom worden christenen door de wereld gehaat? (15:18-25)
6. Wat is het antwoord van christenen op de haat van de wereld? (15:26-27)